

TISKOVÁ ZPRÁVA

Patronka zlatokorunského kláštera se po 78 letech vrací domů

České Budějovice, 13. dubna 2016

Klášter Zlatá Koruna zažije v neděli 17. dubna 2016 historicky významný okamžik. Na den přesně se po 78 letech vrátí domů gotický deskový obraz známý jako Zlatokorunská madona, který se před šesti sty lety stal patronkou a ochránitelkou zlatokorunského cisterciáckého kláštera. Obraz namalovaný mezi lety 1410–1420 na zakázku pravděpodobně přímo pro klášter bude během slavnosti umístěn v nově obnovené a zrestaurované opatské kapli. Ve speciálním režimu zůstane přístupný návštěvníkům i věřícím. Součástí přivítání bude bohoslužba, průvod i harfový koncert.

Obraz Zlatokorunské madony byl počátkem 15. století namalován zřejmě v některé z pražských dílen, ale není vyloučeno ani to, že vznikl na jihu Čech. „Je pravděpodobné, že deska byla pořízena přímo pro cisterciácký klášter, kde plnila funkci takzvané matky a ochránkyně konventu (latinsky Mater domus),“ přibližuje původ obrazu Roman Lavička, odborník na restaurování a památkář, a dodává, že „Pannu Marii chovali cisterciáci ve velké úctě jakožto svou hlavní patronku.“ Po zrušení kláštera se Zlatokorunská madona stala patronkou nově zřízeného farního kostela Nanebevzetí Panny Marie, kde byla součástí hlavního oltáře až do roku 1938.

Z obav před nebezpečím rozpínající se hitlerovské třetí říše byl obraz 17. dubna 1938 převezen do Prahy. V průběhu let totalitního režimu byl vystaven jako součást expozic starého umění Národní galerie, kde se mu dostalo odpovídajících podmínek pro uchování i náležitě odborné péče. „V devadesátých letech byl obraz navrácen církvi, ale jeho návrat do Zlaté Koruny se odkládal. V té době byl zapůjčen do kláštera ve Vyšším Brodě. Po dlouhých jednáních a za zásadního příspěvní zesnulého biskupa Mons. Jiřího Paďoura se podařilo dospět k dohodě, na jejímž základě **se obraz do Zlaté Koruny – konkrétně do obnovené a restaurované opatské kaple – v neděli 17. dubna vrátí,**“ popisuje novodobou historii obrazu kastelánka Lenka Tondlová. Na slavnostní bohoslužbu a průvod naváže koncert harfenistky Kataríny Ševčíkové.

Obraz bude pro veřejnost přístupný denně v rámci komentované prohlídky v předem stanovené časy, zpravidla čtvrt hodiny před zahájením prohlídky na hlavní prohlídkové trase. Každou neděli od dubna do října bude v době od 8 do 9 hodin kaple volně přístupná věřícím k rozjímání a modlitbě před zahájením pravidelné bohoslužby ve farním kostele.

Veřejnost mohla obraz už dvakrát v novodobé historii obdivovat – poprvé v roce 2011, kdy byl instalován na výstavě Rožmberkové – Rod českých velmožů a jeho cesta dějinami a podruhé v rámci Zemské výstavy v roce 2013 přímo ve vyšebrodském klášteře.

Více než šest set let starý deskový obraz ze Zlaté Koruny patří k nejstarším zobrazením nekorunované Panny Marie s Ježíškem (tzv. *Beata*). „Dlouho pokládán za nejstarší příklad takových zobrazení, a proto byly kompozičně obdobné malby po desetiletí označovány jako zlatokorunský typ a považovány za jeho repliky. Dnes je však tento druh obrazu nazýván jako *svatovítský*, podle madony namalované kolem roku 1400 pro katedrálu sv. Víta v Praze,“ vysvětluje typologii mariánských obrazů Roman Lavička. Druhým typem obrazu, který na konci 14. století v Čechách často vznikal, byla *korunovaná Regina*, tedy roudnický typ Panny Marie s Ježíškem.

Restaurování zlatokorunského obrazu ukázalo, že na desce z borových prken, potažené lněným plátnem a křídovou vrstvou, byla mezi lety 1410–1420 namalována temperovými barvami s použitím ultramarínu, nákladného modrého barviva, Panna Maria s Ježíškem v náručí. Zlacené pozadí obrazu doplnily ryté a puncované svatozáře. Spasitelovu hlavu obklopil křížový nimbus a Bohorodička má svatozář složenou z radiálně kladených paprsků. Volnou plochu zlatého pozadí vyplnily ryté rozviliny. Marie je oděná v modrý, na rubu červený plášť, hledí poněkud neurčitě před sebe a nahého Ježíška natáčí k divákovi. Malíř tak nezobrazil malé hravé dítě, nýbrž budoucího Spasitele, který na diváka hledí upřeným pohledem. Natočení Ježíše lze chápat jako symbolický výstav Nejsvětější svátosti oltářní, která je pro křesťana cestou a prostředkem ke komunikaci s Bohem.

Malovaná deska mohla mít původně ještě rám zdobený malovanými postavami světců, proroků, andělů a citátů z Písma. Druhou stranu obrazu pak snad, jako v případě řady mariánských ikon, doplňovala iluzivní malba kamene, občas navíc opatřená křížem nebo veraikonem.

Další informace naleznete na webových stránkách www.klaster-zlatakoruna.eu nebo www.npu.cz.

Národní památkový ústav, územní památková správa v Českých Budějovicích je jedním ze čtyř pracovišť zabývajících se správou objektů v péči Národního památkového ústavu. NPÚ je největší příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR a z pověření státu spravuje a veřejnosti zpřístupňuje více než sto nemovitých památek. V rámci zpřístupněných objektů pečuje také o přibližně tři čtvrtě milionu sbírkových předmětů a též o typické součásti zámeckých i hradních areálů: historické zahrady a parky. Z konvolutu památek přímo ve správě NPÚ je sedm zapsáno v Seznamu světového dědictví UNESCO. NPÚ, ÚOP v Českých Budějovicích se stará o 30 památkových areálů na území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a Kraje Vysočina. Má na starosti hrady a zámky Červená Lhota, Český Krumlov, Dačice, Hluboká, Jindřichův Hradec, Kratochvíle, Landštejn, Nové Hrady, Rožmberk, Třeboň s hrobkou Domanín, Vimperk, Zvíkov, Červené Poříčí, Gutštejn, Horšovský Týn, Kozel, Manětín, Nebílovy, Přimda, Rabí, Švihov, Velhartice, Jaroměřice nad Rokytnou, Lipnice, Náměšť nad Oslavou a Telč, klášterní areály Kladruby, Plasy a Zlatá Koruna i památky lidové architektury (usedlost U Matoušů Plzeň-Bolevec). Další informace najdete na www.npu.cz.

Kontakty:

Bc. Lenka Tondlová, kastelánka, klášter Zlatá Koruna, 724 663 767, tondlova.lenka@npu.cz

PhDr. Roman Lavička, Ph.D., památkář, oddělení restaurování, NPÚ, ÚOP v Českých Budějovicích, 602 627 384, lavicka.roman@npu.cz

Mgr. Jitka Skořepová, PR, vztahy k veřejnosti, NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích, tel. 386 356 921, 602 626 736, skorepova.jitka@npu.cz